

คำอธิบาย
เศรษฐวิทยา

โดย
นายปรีดี พนมยงค์

ข้อความทั่วไป

บทที่ ๑

เศรษฐวิทยาคืออะไร

เศรษฐวิทยาเป็นคำใหม่ซึ่งเราเพิ่งได้ยินในภาษาไทยไม่นานนัก ถ้าจะแปลตามศัพท์ที่สามัญชนเข้าใจกัน ก็คือวิชาที่เกี่ยวกับการมีเงินมาก แต่ทั้งนี้หาตรงกับความประสงค์ทั้งหลายของวิชานี้ไม่เพราะเหตุที่คำว่า “เศรษฐวิทยา” ได้สร้างขึ้นใหม่ ในภาษาไทย เพื่อให้ตรงกับวิชา ชะนิค

๑. เขาจะเข้าใจถูกต้องต่อภาษาขมครุ สักสองฤดูก็ไม่ก็ตาม

หนึ่งซึ่งเรียกในฝรั่งเศสว่า เอโกโนมีโพลีติก^๑
(ECONOMIE POLITIQUE)

มีบางท่านเรียกวิชานี้ว่า ทรัพย์ศาสตร์,
วิชาคหกรรม, วิชาประหยัดทรัพย์ ฯลฯ

แต่จะตัดสินใจว่าคำไหนเป็นคำแปลที่ถูกต้องนั้นยาก
มาก แม้แต่ปทานุกรมของกระทรวงธรรมการก็
ยังไม่ยืนยันว่าเศรษฐวิทยาแปลว่าอะไรแน่ แต่
ถึงอย่างไรก็ตาม เมื่อหลักสูตรของโรงเรียนกฎ-
หมายกระทรวงยุติธรรมบัญญัติไว้ว่าในภาค ๓ หรือ
ภาคนิติศาสตร์บัณฑิตจะมีการสอน “เศรษฐ
วิทยา” อันนับว่าเป็นการขนานนามนี้ในราชการ
สำหรับผู้สนใจในวิชากฎหมายแล้ว เราก็ควรจะ
อนุโลมตามนั้น ข้อที่ควรระลึกมีอยู่ว่า ท่านที่ขอ
ให้เติมวิชานี้ขึ้นในหลักสูตรประสงค์ให้นักเรียน
ทราบถึงวิชา เอโกโนมี โพลีติก (ECONOMIE
POLITIQUE) ซึ่งเรียนกันในมหาวิทยาลัยแพนท
กกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส, สวิตเซอร์แลนด์,

๑. เข้าใจว่าในภาษาอังกฤษคงเรียกว่า เอกโนมิกส์ (ECONOMIES)

๒. ปทานุกรมของ กระทรวงธรรมการพิมพ์ครั้งที่ ๒ หน้า ๓๑๓ กล่าวไว้แต่เพียง ว่า
---เศรษฐวิทยา บางที่ใช้สำหรับคำอังกฤษ ECONOMIOS.”

เยอรมันนี้ และของประเทศอื่นๆ ในคอนติเนนท
ยุโรป ฯลฯ

เพราะฉะนั้นความหมายของ “เศรษฐวิทยา”
ก็คงเช่นเดียวกับ ความหมาย ของ “เอโกโนมี
โพลิติก”

ความหมายของคำ คำว่า “เอโกโนมี โพลิติก” (ECONOMIE
ว่า “เอกโกโนมี POLITIQUE) ในภาษาฝรั่งเศส เป็นคำที่ไม่เก่า
โพลิติก” หรือ นัก มีคนใช้ ครั้งแรกใน ค.ศ. ๑๖๑๕ ในหนังสือ
เศรษฐวิทยา

เลอแตรกเตเดอ เลโกโนมี โพลิติก (LE TRAITÉ
DE L'OECONOMIE-POLITIQUE) เรียบเรียง โดย
องตวน เดอ มองเกรเตียง (ANTOINE DE MON-
CHETIEN) คำนี้แยกออกได้เป็น ๒ ตอน คือ
เอโกโนมี กับ โพลิติก

ตอนที่ ๑ “เอโกโนมี” (ECONOMIE) มา
จากภาษากรีก โอไอโกส (OIKOS) กับโนโมส
(NOMOS)

โอไอโกส (OIKOS) แปลว่าบ้าน หรือเคหะ
คำว่าโนโมส (NOMOS) แปลว่า กฎหรือหลัก
เกณฑ์ เพราะฉะนั้นคำว่า เอโกโนมี (ECO-

NOMIE) หมายถึง ความตามศัพท์ เดิมแต่เพียงว่า
หลักที่จะจัดการบ้านเรือน

ตอนที่ ๒ โปลิติก มาจากภาษากรีก “โปลิส” (POLIS) แปลว่านครหรือประเทศ คือ
การรวบรวมกันอยู่เป็นหมู่

เมื่อรวมคำนี้ทั้ง ๒ ตอนเข้าแล้ว คงได้ความ
ตามศัพท์ว่า “หลักจัดการบ้านซึ่งมีการรวบรวม
กันอยู่เป็นหมู่”

แต่ความหมายเดิมของศัพท์ดังกล่าวนี้ ก็ยังไม่ตรงกับวัตถุที่ประสงค์ในปัจจุบันนี้ เพราะเหตุ
ที่นักปราชญ์ยุโรปได้แปลคำนี้มาใช้เรียกเป็นนาม
ของวิชาชนิดหนึ่งซึ่งว่า ด้วย “การกระทำของ
มนุษย์ เพื่อให้ได้วัตถุ ซึ่งเป็น ประโยชน์ตาม
ความต้องการ แห่ง ความ เป็น อยู่ ของ มนุษย์”
หรือนัยหนึ่ง การกระทำของมนุษย์เพื่อให้ได้
“เศรษฐกิจทรัพย์” *

* ที่ข้าพเจ้าเรียกว่า เศรษฐทรัพย์ นี้ ก็เพื่อประสงค์จะให้ตรงกับคำว่า RICHESSE
ในภาษาฝรั่งเศสกล่าวคือ ทรัพย์ ในทางเศรษฐวิทย แม้เดิมที สืบเพี้ยน จากคำว่า ทรัพย์
และทรัพย์ สืบตามทีประมวลแห่ง ฯ ให้คำวิเคราะห์ศัพท์ไว้ดังนี้ :

มาตรา ๘๘ “อันว่าทรัพย์นั้น โทณินทรีย์ได้แก่วัตถุรูปราง ”

วิชาขั้นสูงถึงว่า มนุษย์จะพอใจในความเป็นอยู่ได้ ก็จำเป็นต้องกระทำให้เกิดเศรษฐกิจทรัพย์ และ

มาตรา ๘๘ "ทรัพย์สินนั้น ห้ามหมายรวมทั้งทรัพย์สินทั้งวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาได้และถือเอาได้"

กล่าวคือตามกฎหมายถือเอา การอาจมีราคาได้ และอาจถือ สิทธิเอาได้ เป็นเกณฑ์ของการพิจารณาว่าสิ่งใดจะเป็นทรัพย์สินหรือไม่และทรัพย์สินที่ไม่สามารถจะถือเอาได้นั้นคือ ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ (มาตรา ๑๐๖) เช่นทะเล, ลม

แต่ใน ทาง เศรษฐวิชา ถือเอา เป็นประโยชน์แก่ชีวิตหรือความเป็นอยู่ของมนุษย์ เป็นเกณฑ์ วัตถุใดที่เป็นประโยชน์ดังกล่าวนี้ ก็เป็นทรัพย์สินในทางเศรษฐวิชา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเรียกว่า "เศรษฐกิจทรัพย์" ศาสตราจารย์ ชาลิจิต แห่งมหาวิทยาลัย ฝรั่งเสศกล่าวว่า "เศรษฐกิจทรัพย์" นั้น มีลักษณะ ๓ ประการ คือ :-

๑. เป็นวัตถุที่ตรงกับ ความต้องการ ของมนุษย์ เช่น เกลือ ซึ่งมนุษย์ต้องการรับประทาน

๒. มนุษย์ต้อง ทราบ ว่าวัตถุนั้น ๆ เป็นประโยชน์ เช่นต้นไม้บางชนิดในป่าที่อาจเป็นประโยชน์ได้ แต่มนุษย์ยังไม่ทราบประโยชน์เช่นนั้น ต้นไม้นั้นก็ทำเป็น "เศรษฐกิจทรัพย์" ไม่

๓. มนุษย์ต้อง สามารถ เอาวัตถุนั้น มาใช้ เป็นประโยชน์ได้ เช่นเวลานี้ในบางแคว้นที่แยกจากลำแม่น้ำโขงมีทรายทองคำ แต่ที่มนุษย์ยังไม่สามารถที่จะเอาทรายทองคำนั้นมาได้ โดยเหตุที่ ถิ่นคาร์ ฯลฯ ดังนั้น ทรายทองคำนั้นก็ยังไม่วิวถือว่าเป็นเศรษฐกิจทรัพย์

เพราะฉะนั้นทรัพย์สินที่อาจมีราคาสำหรับมนุษย์จำพวกหนึ่ง อาจไม่ใช่ ความต้องการของมนุษย์อีกจำพวกหนึ่งก็ได้ เช่นบุตรเป็นของมีราคาเพราะซื้อหากันได้ แต่ไม่ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่สุข (ถึงอย่างไรก็ตามผู้ที่ไม่สุขก็อาจถือเอาบุตรว่ามีราคา เพราะเขาอาจมีไว้เพื่อขายให้ผู้ที่สุขก็ได้)

เพราะเหตุที่ตามธรรมเนียม คนหนึ่งหรือจำพวกหนึ่ง จะทำวัตถุใดให้สัมพันธ์กับความพอใจของคนไม่ได้เสมอไป เช่น ชวานา หรือประเทศสยามซึ่งทำข้าว ก็จำต้องประสงค์ของอันซึ่งตนยังทำไม่ได้ เช่น ผ้า เครื่องกล ฯลฯ เพราะฉะนั้นต้องมีวิธีแลกเปลี่ยนวัตถุในระหว่างบุคคลหรือระหว่างประเทศ ไซ้แต่เท่านั้นทรัพย์สินที่มันขยันจะเนื่องมาจากการอาศัยซึ่งกันและกัน เช่นในระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง หรือในระหว่างมนุษย์จำพวกเดียวกัน เพราะฉะนั้นการแบ่งสรรค้ปันส่วนทรัพย์สินจึงเป็นของสำคัญ และในที่สุดวิชานี้เล็ก ถึง เศรษฐศาสตร์ ที่ ทำมาหา ได้ แล้วนั้นจะใช้หรือสงวนโดยวิธีใดจึงจะช่วยให้ความเป็นอยู่ดำรงคดี ข้อความโดยสังเขปทั้งนี้ เป็นหัวใจของวิชาที่เรียกกันในภาษาไทยว่า “เศรษฐวิทยา” (เราจะเห็นได้ว่า “วิชาประหยัดทรัพย์สิน” คงเป็นส่วนหนึ่งของวิชานี้เท่านั้น)

บทที่ ๒

เศรษฐวิทยา เป็น วิชาแขนงหนึ่งของวิทยาศาสตร์ ซึ่งว่าด้วยความสัมพันธ์ในระหว่างมนุษย์

เราต้องทราบแล้วว่า มนุษย์ย่อมรวบรวมกัน
อยู่เป็น หมวดหมู่ และ ย่อม อาศัย ชึ่งกัน และกัน
การเศรษฐกิจ ของ คนหนึ่ง ก็ย่อม เกี่ยว ถึง คนอื่น
ด้วย จะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ดังได้
กล่าวมาแล้ว เพราะฉะนั้นเศรษฐวิทยาจึงเป็น
วิชาแผนหนึ่งของวิทยาศาสตร์ซึ่งว่าด้วยความ
สัมพันธ์ ในระหว่างมนุษย์ * วิทยาศาสตร์นี้อาจ
แยกได้เป็น ๗ ประเภท คือ:-

- ๑. มุตของความ เกี่ยวดอง ความเป็น อยู่
ความขาดจากกันแห่งมนุษย์ชาติ (SOCIOLOGIE)
- ๒. ภาษาศาสตร์ (LINGUISTIQUE) คือ
คำพูดหรือหนังสือ ซึ่งแสดง อาการกิริยา ความ
ประสงค์ของมนุษย์
- ๓. ศีลธรรม อันดี (ETHIQUE) คือสิ่งที่
มนุษย์ควรประพฤติและไม่ควรประพฤติ เพื่อให้
เป็นที่เรียบร้อยระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

๔. ศาสนา

* ท่านอาลเฟรด มาร์แชล พงศาวดาร "เศรษฐวิทยา" ของมหาวิทยาลัยเคมบริจ
ประเทศอังกฤษกล่าวว่า เศรษฐวิทยานั้นคือ วิชาที่เกี่ยวกับทรัพย์และมนุษย์

๕. รัฐประศาสน์ (POLITIQUE) คือการปกครองมนุษย์ที่รวบรวมกันอยู่
๖. เศรษฐวิทยา ซึ่งเรากล่าวถึงนี้
๗. กฎหมาย

วิชาทั้ง ๗ ประเภทดังกล่าว มาข้างบนนี้ จะแยกออกจากกันให้เด็ดขาดไม่ได้ เพราะต่างก็เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน เช่นการร่างกฎหมาย ผู้ร่างย่อมระลึกถึงมูลแห่งความเกี่ยวข้อง ความเป็นอยู่ ความขาดจากกันของมนุษย์ชาติ มิฉะนั้นอาจจะมีกฎหมายที่เป็นการพ้นวิสัยซึ่งมนุษย์ ธรรมดาจะพึงปฏิบัติ

ภาษาที่ใช้ในการทำเอกสารหรือการเกี่ยวข้องในทางกฎหมาย ฯลฯ อย่างใดๆ ก็เป็นข้อสำคัญ เพราะในชั้นต้นศาล ถือเอาข้อความที่แสดงออกมาเป็นข้อวินิจฉัย ผู้ทำเอกสารหรือนิติกรรมจะมีความ ประสงค์ อันแท้จริงอย่างไร นั้นไม่เป็นข้อที่อาจพิสูจน์หักล้าง เว้นไว้แต่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ทราบถึง เจตนาอันแท้จริงของผู้ทำนิติกรรม (ให้ดู ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๗ และ มาตรา ๑๐ - ๑๔)

ศีลธรรมอันดีของประชาชนและศาสนา ก็ย่อม
เป็นประโยชน์ในการร่างกฎหมาย กล่าวคือ จะ
ออกบทกฎหมายอย่างไร จึงจะไม่ขัดต่อความ
ประพฤติดันดีของประชาชนและหลักที่คนนับถือ
ไว้แต่เท่านั้นยังเป็นประโยชน์ใน การวินิจฉัย กฎ-
หมายดังกล่าวมาแล้ว

รัฐประศาสนโยบายของประเทศ ก็ย่อมมีประ-
โยชน์ในการร่างกฎหมาย กล่าวคือ จะออกบท
บัญญัติอย่างไรจึงจะปกครองพลเมืองให้สงบ เรียบ
ร้อย และประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี (ป.พ.พ.
๑๑๓)

ในที่สุดเศรษฐกิจของบ้านเมือง ซึ่งเป็นส่วน
ใหญ่แห่งความเป็นอยู่ของมนุษย์ย่อมเกี่ยวข้องกับ
วิชากฎหมายมาก

ผู้ศึกษาวิชา
กฎหมายควร
ศึกษาวิชา
เศรษฐกิจ
ด้วยหรือไม่

เพราะฉะนั้น ผู้ศึกษาวิชากฎหมาย หมาย
ความ ผู้พิพากษา และ ผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับวิชา
กฎหมาย จำต้องศึกษาเศรษฐกิจด้วย มีบาง
ท่านดำเห็นว่า ไม่เป็นสมควรที่จะนำเอาเศรษฐกิจ
วิทยามาเป็นหลักสูตรของวิชากฎหมาย ท่านผู้

ที่ดำเนินเช่นนั้น อาจจะเข้าใจผิดหรือไม่ทราบถึง
 ความเกี่ยวพันระหว่างวิชากฎหมายกับเศรษฐกิจ-
 วิทยาก็เป็นได้ ขอให้สังเกตว่า ประมวลกฎหมาย
 แห่งและพาณิชย์บรรพ ๓ นั้น มีข้อบัญญัติเกี่ยว
 กับเศรษฐกิจเป็นส่วนมาก เช่น การตั้งห้างหุ้น
 ส่วนบริษัท, การรับขน, ตั๋วเงิน, การจ้างแรงงาน,
 การเช่าทรัพย์สิน ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น

ในทุกวันนี้ นักปราชญ์กฎหมาย ใน ประเทศ
 ฝรั่งเศสบาง ท่านแบ่ง สาขา ของกฎหมาย เอกชน
 (ไปรเวตลอว์) ตามสมัยแห่งความเจริญคือแบ่ง
 ออกเป็นกฎหมายแพ่ง, กฎหมายเศรษฐกิจ ฯลฯ
 (ดรว์ปรีเว เอโกโนมิก)

กฎหมายเศรษฐกิจนี้ตามธรรมดามีลักษณะเป็น
 บทบัญญัติ ที่คุ้มครอง อาจตกลง เปลี่ยนแปลง แก้
 ไขได้ ไม่ถือว่าเป็นโมฆะ (ให้ดู ป.พ.พ. ๑๑๔)
 หรือที่ในกฎหมายลักษณะ เข้าหุ้นส่วน บริษัท ร.ศ.
 ๑๓๐ เรียกว่า มาตรา ซึ่งต่างกับ หลักมาตรา แต่
 เมื่อประมวลแพ่ง มิได้บ่งไว้ว่าบทไหน เป็น มาตรา
 และหลักมาตราแล้ว การศึกษาในทางเศรษฐกิจ-

ยาก็อาจช่วย สนับสนุนการ วินิจฉัย ตาม นัยะ แห่ง
ป.พ.พ. ๑๑๔ ได้

อนึ่งตามที่ได้อ้างมาแล้วในคำอธิบายประมวล
แพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔ ว่า การที่ศาลจะบังคับ
คดีได้นั้น ไม่จำเป็นต้องมีตัวทสมอไป คือถ้า
ไม่มีตัวทแล้ว ศาลจะต้องพิจารณาคดีตามจารีต
ประเพณีและตามหลักกฎหมายทั่วไป เวลานี้บท
กฎหมายของเรา ยังไม่มีตลอดไป ถึงการเศรษฐกิจ
ทั้งหมด มีอาทิ การโรงงาน การเงิน การรับประ-
กัน การพาณิชย์ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งย่อมจะต้องมี
คดีมาสู่ศาลมากขึ้นเสมอ เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น
ให้ดูตัวอย่างตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๘/๒๔๖๕
(๖ ธ.ศ. ๘๔) ในคำอธิบาย ป.พ.พ. บทที่ ๕ ว่า
ด้วยหลักกฎหมายทั่วไป

บทที่ ๓

วิธีศึกษาเศรษฐกิจวิทยา

การศึกษาเศรษฐกิจวิทยานั้นมี ๒ ชนิด คือ

๑. ศึกษาในทางทฤษฎีของเศรษฐกิจ
๒. ศึกษาในทางปฏิบัติของเศรษฐกิจ

ข้อ ๑ ศักยภาพของเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยมีลักษณะเหมือนดั่งวิชาทางคำนวณ กล่าวคือมีกฎ^๑ หรือความเป็นจริง ซึ่งเมื่อความเป็นไปได้ต้องประสพขึ้นแล้วจะหลีกเลี่ยงมิได้ เช่นกฎของเศรษฐกิจไทยว่า “ของสิ่งใดมีจำนวนมาก แต่มีผู้ต้องการน้อย ของนั้นย่อมมีราคาตกต่ำ” ดังนี้ ถ้าปีใดการทำนาทั่วไปได้ผลดีเกินกว่าความต้องการของมนุษย์แล้ว ราคาข้าวก็อาจตกต่ำเพราะเหตุนี้ได้อย่างหนึ่ง

เพราะฉะนั้น การศึกษาในทางกฎของเศรษฐกิจ ก็ คือ การ ศึกษา ถึง ความเป็นจริงในทางเศรษฐกิจ

ข้อ ๒ ศึกษาในทางลัทธิของเศรษฐกิจ

การศึกษา เช่นนี้มุ่งไปในทางที่ดำเนินฐานะแห่งการปกครองในทางเศรษฐกิจปัจจุบัน มีการออกความเห็นเปลี่ยนแปลงฐานะของประเทศ เช่นลัทธิโซเชี่ยลลิสต์, คอลเลกตวิสต์, บอลเชวิก, อานาคิสต์ ๆ ล ๆ อันอาจจะนำมาซึ่งความกระด้างกระเดื่อง สามารถเกิดเหตุร้ายในแผ่นดินได้อันเป็นผลต่อกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๑๐๔

เพราะฉะนั้น การศึกษา โดยวิธีนี้ เป็นสิ่งซึ่งไม่
พึงปรารถนา ด้วยเหตุนี้การเขียนคำแนะนำเศรษฐกิจ
วิทยา จึงได้มุ่งไปในการศึกษา กฎของเศรษฐกิจวิท
ยาอย่างเดี่ยว ดังที่ได้สอนกันอยู่แล้วในโรงเรียน
ของกระทรวง ธรรมการ อนึ่ง การศึกษา กฎของ
เศรษฐกิจวิทยานั้น ก็อาจแยกออกได้ตามอาชีพะ ของ
ผู้ศึกษา เช่นผู้ศึกษาวิชาจากกฎหมายก็ย่อมต้อง
ศึกษา ~~บาง~~ กฎเศรษฐกิจ ในข้อที่ เกี่ยวกับกฎ
หมายให้มากกว่าในทางอื่น หรือผู้ที่จะทำนาก็
ต้องมุ่งไปในข้อที่เป็นประโยชน์แก่การทำนา

เหตุฉะนั้น การเขียน คำอธิบาย เศรษฐวิทยา นี้
จะ ชัดแจ้ง ข้อที่ เกี่ยวกับกฎหมาย ยิ่งกว่า อย่างอื่น
ดังจะ เห็นได้ใน เบื้องต้น ที่ได้ยก บทกฎหมายขึ้น
เปรียบเทียบฉะนั้น

บทที่ ๔

แผนกคำอธิบายเศรษฐกิจวิทยา

การอธิบาย เศรษฐวิทยา เพื่อประโยชน์ แก่ผู้
ศึกษาวิชากฎหมาย อาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ภาค
ดังนี้ .-

๑. การทำให้เกิด เศรษฐทรัพย์ (PRODUCTION DES RICHESSES)

๒. การ แลก เปลี่ยน (เคลื่อนที่) เศรษฐทรัพย์ (CIRCULATION DES RICHESSES)

๓. การ แบ่ง ปัน เศรษฐทรัพย์ (REPARTITION DES RICHESSES)

๔. การใช้ เศรษฐทรัพย์ (CONSOMMATION DES RICHESSES)

๑. การทำให้เกิดเศรษฐทรัพย์

ก. สิ่งซึ่งทำให้เกิดเศรษฐทรัพย์ คือ สภาพ
ธรรมดา มีอาทิ ที่ดินและอุปกรณ์ เช่น สัตว์,
พฤษชาติ, แร่, มนุษย์, ทุน, เครื่องจักร

ข. วิธีจัดการให้เกิดเศรษฐทรัพย์

การแบ่งงาน หรือกรรมวิภาค การแข่ง การทำ
มาหากิน การหาตลาดค้า ความยุ่งและติดขัดใน
การทำให้เกิดทรัพย์

๒. การแลกเปลี่ยนเศรษฐทรัพย์

ก. ราคาทรัพย์ กฎที่ทำให้ราคาสูงหรือต่ำ

ข. การ คมนาคม ที่จะ ทำให้ได้ แลก เปลี่ยน

ทรัพย์สิน มีอาทิ การรถไฟ การพาณิชย์นาวี ฯลฯ

ก. เงินตรา ธนาบัตร

ง. การกู้ยืม การธนาคารซึ่งนับว่าเป็นเครื่อง
ช่วยในการแลกเปลี่ยนทรัพย์สิน

จ. รัฐประศาสนโยบายการแลกเปลี่ยนเศรษฐกิจ
ทรัพย์สินในประเทศและระหว่างประเทศ เช่นการ
เปิดประตูค้า ปิดประตูค้า สัญญาทางพระราช
ไมตรี ซึ่งเกี่ยวกับทางเศรษฐกิจ

๓. การแบ่งปันเศรษฐกิจทรัพย์สิน

ก. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

ข. ค่าเช่า

ค. ค่าจ้าง

๔. การใช้เศรษฐกิจทรัพย์สิน

ก. การจ่าย ที่เป็น ประโยชน์ และ ไม่ เป็น
ประโยชน์

ข. การออมสิน ประหยัดทรัพย์สิน การประกัน
ชีวิต, บาดเจ็บ, ความชรา

เบ็ดเตล็ด

ปัญหาของ ท. จ.

นายแดง กู้เงิน นายดำ ไป ๑๐๐ บาท โดย นาย
เขียวเป็นผู้ ค้ำประกัน กำหนดใช้เงินในวันที่ ๑
เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๒ ครั้น วันที่ ๑ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๗๑ นายเขียวผู้ค้ำประกันตาย ดังนั้นนาย
ดำจะมีสิทธิฟ้อง ขอให้ นายแดง ใช้เงินที่กู้ไปก่อน
วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยอ้าง ประมวล
แพ่งฯ มาตรา ๑๕๕ (๒)^๓ ได้หรือไม่

ความเห็น ตาม ประมวล กฎหมาย แพ่ง และ
พาณิชย์ มาตรา ๑๕๕ (๒) นั้น เจ้าหนี้ อาจฟ้อง

๑. ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕ มีความดังนี้

ในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านห้ามมิให้ฝ่ายลูกหนี้ถือเอาประโยชน์แห่งเงื่อนไข
เริ่มต้น หรือเวลาสุดสิ้น คือ

(๑) ถ้าลูกหนี้ศาลสั่งให้ เป็นคนล้มละลาย

(๒) ถ้าลูกหนี้ได้ทำลาย หรือทำให้ลดน้อยถอยลงซึ่งประกันอันได้ให้ไว้

(๓) ถ้าลูกหนี้ไม่ให้ประกันในเมื่อจำต้องให้

เรียกเงินจากลูกหนี้ก่อนถึงวันกำหนดได้ ต่อเมื่อ
 ลูกหนี้เป็นผู้ทำลาย หรือ กระทำ ให้ประกันอันได้
 ให้ไว้ลดน้อย ถอยลง เพราะฉะนั้น จึงควรแยก
 พิจารณาว่า ความตายของนายเจ็วผู้ค้ำประกัน
 นั้นเป็นเพราะการกระทำของนายแดงหรือไม่ ถ้า
 เป็นนายค้ำก็มีสิทธิตามมาตรา^๕ ถ้าหากนายเจ็ว
 ได้ตายโดยไม่ใช้การกระทำของนายแดง เช่นถูก
 แผ่นดินไหวตายดังนี้ นายค้ำยังไม่มสิทธิฟ้อง
 ก่อนถึงกำหนด นายแดงอาจอ้างเหตุสุควิสัยมา
 เป็นข้อแก้ตัวได้ (ให้เทียบ มาตรา ๒๑๕)

๑. ให้ดูประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส มาตรา ๑๑๘๘ และฟุตโน้ตในคำอธิบายของ
 โอบริ กับ โรพิมพ์ครั้งที่ ๔ เล่ม ๔ บท ๓๐๓

อนึ่งในกฎหมายฝรั่งเศสนั้น มีบางเรื่องที่ประกัน อันได้ให้ไว้ นั้น ลคน้อชดถอลงไป
 โดยไม่ใช้ความผิดของลูกหนี้ก็^๕ ลูกหนี้จำต้องหาประกันมาเพิ่มให้ใหม่ มิฉะนั้นเจ้าหนี
 ฟ้องได้ทันที เช่นในเรื่องผู้ค้ำประกันกลายเป็นคนหนีสินสันพันตัว (มาตรา ๒๐๒๐) ฯลฯ

